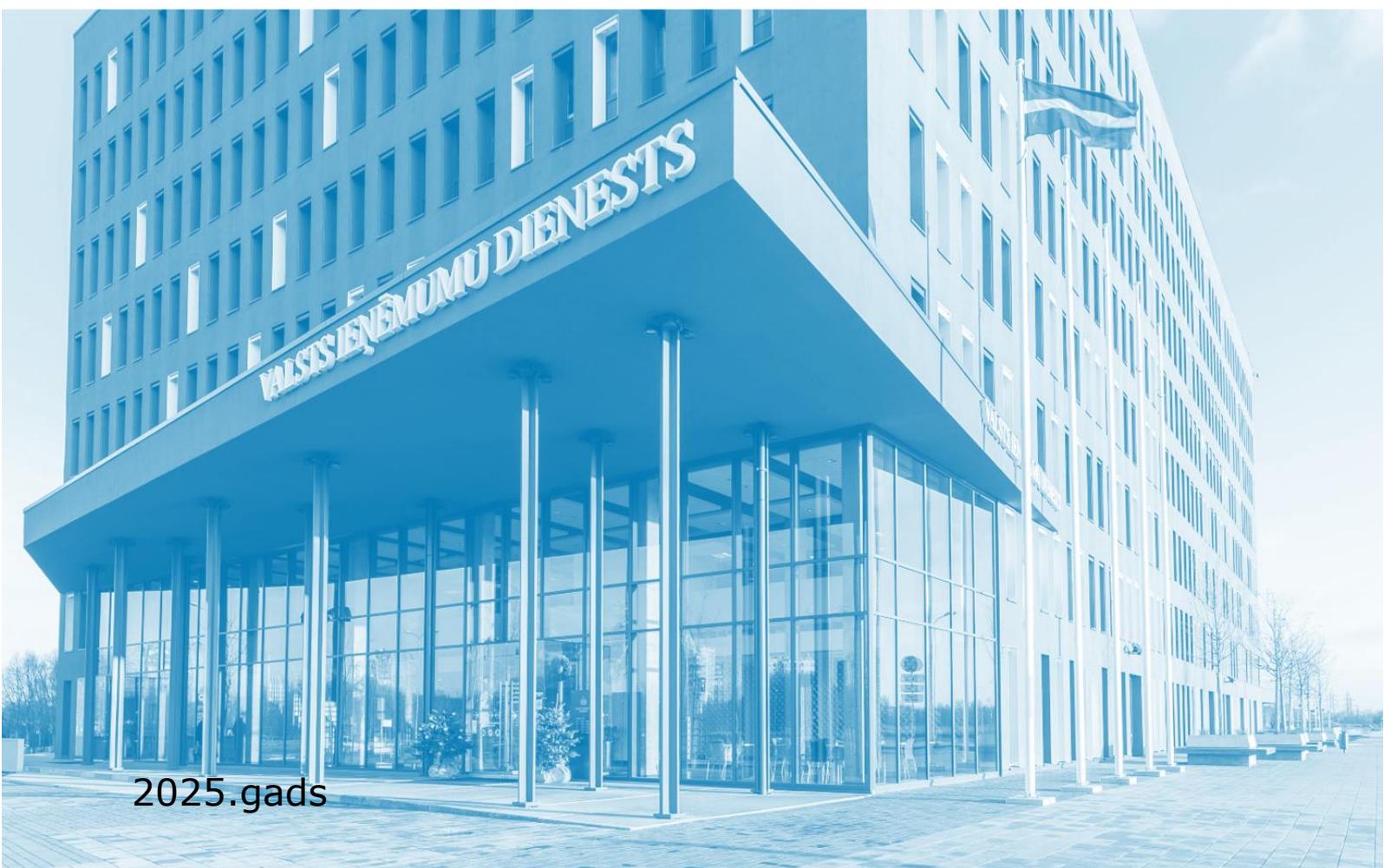

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

SAMAZINĀTU AIZDEVUMA PROCENTU IENĀKUMS

2025.gads

Saturs

1. Vispārīgā informācija	3
2. Ienākuma noteikšanas veidi	4
3. Ienākuma gūšanas diena, nodokļa likme un deklarēšana.....	7
4. Saistošie normatīvi akti	10

1. Vispārīgā informācija

Metodiskais materiālā Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) sniedz metodisku palīdzību iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) piemērošanā attiecībā uz samazinātu aizdevuma procentu maksājumu radīta ienākuma (turpmāk - samazinātu procentu ienākums) noteikšanu.

Ar IIN apliek aizņēmēja (fiziskās personas - rezidenta un nerezidenta) samazinātu procentu ienākumu¹, kas veidojas, ja aizdevums izsniegts bez procentiem vai ar zemākiem procentiem nekā ***nosacītā tirgus cena***².

Samazinātu procentu ienākumu nosaka **tikai par fiziskajai personai** izsniegtajiem aizdevumiem, ko fiziskā persona **neņem** savas saimnieciskās darbības ietvaros un kurus izsniedz:

- komersants;
- individuālais uzņēmums (zemnieka vai zvejnieka saimniecība);
- kooperatīvā sabiedrība;
- nerezidenta pastāvīgā pārstāvniecība;
- biedrība, nodibinājums, organizācija;
- fiziskā persona, kas reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja;
- uz līguma pamata apvienojušās divas vai vairākas personas³.

Vispārējā gadījumā samazinātu procentu ienākumu **aprēķina** komersants vai fiziskā persona - saimnieciskās darbības veicējs (**aizdevējs**) un par aprēķināto IIN aizdevējs sniedz informāciju VID.

IIN par aprēķināto samazināto procentu ienākumu **maksā** pati fiziskā persona (**aizņēmējs**), iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju nākamajā gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam vai no 1.aprīļa līdz 1.jūlijam.

Lai aprēķinātu samazinātu procentu ienākumu **izmanto nosacīto tirgus cenu** – Latvijas Bankas noteikto iekšzemes nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu gada vidējo svērto procentu likmi (attiecīgajā valūtā) **iepriekšējā gadā**, kas reizināta ar koeficientu 0,7.

Latvijas Banka iekšzemes nefinanšu sabiedrībām no jauna izsniegto kredītu gada vidējo svērto procentu likmi publicē savā tīmekļa vietnē⁴:

Valūta► Taksācijas gads▼	Eiro	Pārējās ārvalstu valūtās
2019	2,92	5,05
2020	3,01	5,36
2021	2,80	3,28

¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.panta trešās daļas 25.punkts, 8.² pants.

² Latvijas Bankas noteikto iekšzemes nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu gada vidējo svērto procentu likmi (attiecīgajā valūtā) iepriekšējā gadā, kas reizināta ar koeficientu 0,7

³ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.² panta pirmā daļa

⁴ [Procentu likmju statistika | Latvijas Banka](#)

Samazinātu aizdevuma procentu ienākums

2022	3,22	4,21
2023	5,93	9,83
2024	6,19	9,62

Aizdevējs var būt gan rezidents, gan nerezidents.

Samazinātu procentu ienākums nerodas par aizdevumiem, kurus izsniedz:

- kredītiestāde;
- attīstības finanšu institūcija (ar 2015.gada 1.martu);
- krājaizdevu sabiedrība;
- kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai;
- ja aizdevējs ir individuālais uzņēmums (zemnieka vai zvejnieka saimniecība), bet aizdevuma ņēmējs – šā individuālā uzņēmuma (zemnieka vai zvejnieka saimniecības) īpašnieks;
- otra fiziskā persona (nav saimnieciskās darbības veicējs).

2. Ienākuma noteikšanas veidi

Samazinātu procentu ienākumu nosaka kā **pozitīvu starpību** starp procentu maksājumiem, kas aprēķināti, izsniegtajam aizdevumam, piemērojot nosacīto tirgus cenu, un atbilstoši aizdevuma līgumam gadā aprēķinātajiem procentu maksājumiem.

1.piemērs

Uzņēmuma darbiniekam 2024.gadā ir izsniegts aizdevums 5 000 eiro uz 30 mēnešiem. Aizdevuma līgumā noteiktā aizdevuma procentu likme – 1,5 % gadā. Procentu maksājums par 2024.gadu – 75 eiro gadā (5000 x 1,5 %).

*Samazinātu procentu ienākumu par 2024.gadu nosaka kā pozitīvu **starpību starp procentu maksājumiem**, kas aprēķināti, izsniegtajam aizdevumam piemērojot nosacīto tirgus cenu 4,15 % gadā (5,93 (2023.gada likme) x 0,7), un procentu maksājumiem, kas 2024.gadā ir aprēķināti atbilstoši aizdevuma līgumam (1,5 %), t.i.,*
207,50 eiro (5000 x 4,15 %) – 75 eiro (5000 x 1,5 %) = 132,50 eiro.

Samazinātu procentu ienākumu par 2024.gadu var noteikt arī kā pozitīvu starpību starp procentu likmēm, t.i.,
4,15 % (5,93 % x 0,7) – 1,5 % = 2,65 %.
Samazinātu procentu ienākumu aprēķina:
5000 eiro x 2,65 % = 132,50 eiro.

Ja aizdevējam saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" ir pienākums sniegt informāciju par darījumiem ar saistītām personām, aizdevējs samazinātu procentu ienākumu nosaka kā pozitīvu starpību starp atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" nosacījumiem aprēķinātajiem procentu maksājumiem un atbilstoši aizdevuma līgumam taksācijas gadā aprēķinātajiem procentu maksājumiem⁵.

⁵ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.² panta trešā un ceturtā daļa

Samazinātu aizdevuma procentu ienākums

Ja samazinātu procentu ienākums, kas noteikts pēc šīm metodēm, ir atšķirīgs, **par ienākumu uzskata mazāko** no tiem.

2.piemērs

Valdes loceklim 2015.gadā ir izsniegts bezprocentu aizdevums 50 000 eiro uz 20 mēnešiem (aizdevējam ir pienākums sniegt informāciju par darījumiem ar saistītām personām saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām").

Nosacītā tirgus cena – 2,45 % (3,50 % (2014.gadā) x 0,7).

Procentu maksājumi par 2015.gadu, piemērojot nosacīto tirgus cenu, – 1 225 eiro (50 000 x 2,45 %).

Procentu maksājums, kas aprēķināts atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" nosacījumiem 2015.gadā, – 1 110 eiro.

Par samazinātu procentu ienākumu uzskata mazāko no tiem, t.i., 1110 eiro.

Ja neatmaksāto parādu saistību apjoms **gada laikā mainās** (ir noteikts aizdevuma atmaksas grafiks), aprēķinā piemēro parāda saistību vidējo apjomu⁶:

- ja parādu **saistības ir visu gadu**, parādu saistību vidējo apjomu aprēķina, saskaitot parādu saistību vērtību katra mēneša pēdējā datumā (izņemot pārskata gada pēdējo mēnesi), pieskaitot pusi no parādu saistību vērtības taksācijas gada sākumā un pusi no parādu saistību vērtības taksācijas gada beigās un iegūto summu dalot ar mēnešu skaitu gadā;

3.piemērs

Uzņēmuma valdes loceklim 2024.gada 1.janvārī ir izsniegts bezprocentu aizdevums 100 000 eiro apmērā uz 12 mēnešiem. 2024.gadā veic aizdevuma atmaksu pēc noteikta grafika:

1) līdz 2024.gada 1.martam – 50 000 eiro;

2) līdz 2024.gada 1.novembrim – 30 000 eiro;

3) līdz 2024.gada 31.decembrim – 20 000 eiro.

Parādu saistību gada vidējo svērto vērtību 2024.gadā aprēķina šādi:

1.janvāris – $\frac{1}{2} \times 100\,000 = 50\,000$ eiro;

31.janvāris – 100 000 eiro;

28.februāris – 100 000 eiro;

31.marts – 50 000 eiro;

30.aprīlis – 50 000 eiro;

31.maijs – 50 000 eiro;

30.jūnijs – 50 000 eiro;

31.jūlijs – 50 000 eiro;

31.augusts – 50 000 eiro;

30.septembris – 50 000 eiro;

31.oktobris – 50 000 eiro;

30.novembris – 20 000 eiro;

31.decembris – $\frac{1}{2} \times 20\,000 = 10\,000$ eiro.

Kopā: 680 000 eiro.

Parādu saistību vidējā svērtā vērtība (summa, no kuras aprēķina samazinātu aizdevuma procentu maksājumu radīto ienākumu): $680\,000 : 12 = 56\,666,67$ eiro.

Samazinātu procentu ienākums 2024.gadā:

⁶ Ministru kabineta 2017.gada 14.novembra noteikumu Nr.677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" 75.punkts, 5.pielikuma 4.punkts

$56\,666,67 \times 4,15 \% (5,93 (2023.gada\ likme) \times 0,7) = 2351,67\ eiro.$

- ja parādu **saistības nav visu gadu**, parādu saistību vidējo apjomu aprēķina, saskaitot parādu saistību vērtību **katra mēneša pēdējā datumā** (izņemot gada pēdējo mēnesi vai mēnesi, kad saistības beidzas (ja tās beidzas gada vidū)), pieskaitot pusi no parādu saistību vērtības gada sākumā vai mēnesī, kad saistības rodas (ja tās rodas perioda vidū), un pusi no parādu saistību vērtības gada pēdējā mēneša datumā vai tā mēneša pēdējā datumā, kad saistības beidzas (ja tās beidzas gada vidū), un iegūto summu dalot ar mēnešu skaitu gadā, kuros ir konkrētās saistības.

Ja saistības nav visu gadu, aprēķinot samazināto procentu ienākumu, piemēro nosacītās tirgus cenas attiecīgo proporcionālo daļu.

4.piemērs

Uzņēmuma darbiniekam 2024.gada 1.martā ir izsniegts bezprocentu aizdevums 60 000 eiro uz 10 mēnešiem (līdz 2024.gada 31.decembrim) ar noteiktu aizdevuma atmaksas grafiku:

- 1) līdz 2024.gada 1.jūnijam – 15 000 eiro;
- 2) līdz 2024.gada 1.septembrim – 15 000 eiro;
- 3) līdz 2024.gada 31.decembrim – 30 000 eiro.

Parādu saistību gada vidējo svērto vērtību 2024.gadā aprēķina šādi:

- 1.marts – $\frac{1}{2} \times 60\,000\ eiro = 30\,000\ eiro;$
- 31.marts – 60 000 eiro;
- 30.aprīlis – 60 000 eiro;
- 31.maijs – 60 000 eiro;
- 30.jūnijs – 45 000 eiro;
- 31.jūlijs – 45 000 eiro;
- 31.augusts – 45 000 eiro;
- 30.septembris – 30 000 eiro;
- 31.oktobris – 30 000 eiro;
- 30.novembris – 30 000 eiro;
- 31.decembris – $\frac{1}{2} \times 30\,000\ eiro = 15\,000\ eiro.$

Kopā: 450 000 eiro.

Parādu saistību vidējā svērtā vērtība (summa, no kuras aprēķina samazinātu aizdevuma procentu maksājumu radīto ienākumu):

450 000 : 10 = 45 000 eiro.

Nosacītās tirgus cenas proporcionālā daļa – 4,15 % : 12(mēneši) x 10(mēneši) = 3,46 %.

Samazinātu procentu ienākums:

45 000 x 3,46 % = 1557 eiro.

Ja parādu saistības **nav visu gadu un aizdevuma apjoms parādu saistību periodā nemainās** (nav noteikts aizdevuma atmaksas grafiks), samazinātu procentu ienākumu var noteikt proporcionāli izsniegtā aizdevuma periodam, kas ir izteikts dienās, līdz noteiktajam aizdevuma atmaksas termiņam.

5.piemērs

Uzņēmuma darbiniekam 2024.gada 20.maijā ir izsniegts bezprocentu aizdevums 50 000 eiro apmērā uz četriem mēnešiem (līdz 2024.gada 20.septembrim), un aizdevuma apjoms nemainās, jo nav noteikts aizdevuma atmaksas grafiks.

Nosacītā tirgus cena – 4,15 % gadā.

Izsniegtā aizdevuma periods ir izteikts dienās – 124 dienas.

Samazinātu procentu ienākums:

$50\,000 \times 4,15\% = 2075$

$2075 : 365 \text{ (dienas)} \times 124 \text{ (dienas)} = 704,93 \text{ eiro.}$

3. Ienākuma gūšanas diena, nodokļa likme un deklarēšana

Samazinātu procentu **ienākuma gūšanas (izmaksas) diena** ir taksācijas gada pēdējā diena.

Ienākumu izmaksātājs (aizdevējs) iesniedz VID līdz nākamā gada 1.februārim paziņojumu par fiziskajai personai (rezidentam) izmaksātajām summām, norādot ienākumu veidu "Samazinātu aizdevuma procentu radītais ienākums" ar ienākuma veida kodu "**2055**".

Samazinātu procentu ienākumam piemēro **progresīvo nodokļa likmi**.

IIN no samazinātu procentu ienākuma **maksā aizņēmējs (rezidents)**, iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju taksācijas gadam sekojošā gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam vai no 1.aprīļa līdz 1.jūlijam (ja ienākumi pārsniedz sociālo iemaksu objekta maksimālo apmēru - 2024.gadā 78 100 eiro, 2025.gadā 105 300 eiro).

Fiziska persona (rezidents) samazinātu procentu ienākumu deklarē, aizpildot deklarācijas pielikumu "Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi D1" (turpmāk – D1 pielikums).

6.piemērs

Uzņēmuma darbiniekam 2023.gada 30.decembrī ir izsniegts bezprocentu aizdevums 70 000 eiro uz 60 mēnešiem. Atmaksa nav veikta.

Uzņēmums samazinātu procentu ienākuma aprēķināšanai 2024.gadā piemēro nosacīto tirgus cenu – 4,15 % gadā (5,93 (2023.gada likme) x 0,7).

Samazinātu procentu ienākuma aprēķins 2024.gadam:

$70\,000 \times 4,15\% = \underline{2905 \text{ eiro.}}$

Uzņēmums līdz 2025.gada gada 1.februārim iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai (rezidentam) izmaksātajām summām - deklarē aprēķināto samazinātu procentu

Samazinātu aizdevuma procentu ienākums

ienākumu 2905 eiro, norādot ienākumu veidu "Samazinātu aizdevuma procentu radītais ienākums" ar ienākuma veida kodu "2055".

Savukārt fiziskajai personai – uzņēmuma darbiniekam – ir pienākums iesniegt VID gada ienākumu deklarāciju 2025.gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam, deklarējot samazinātu procentu ienākumu un norādot to deklarācijas pielikumā D1 un deklarācijā D.

Deklarācijas D1 pielikums

Ienākuma veids	Brūto ieņēmumi	Apliekamie ienākumi, neatskaitot darba devēja veiktās iemaksas (2. - 3. - 6. - 7. aile)
1c	2	8
55 kods	2905,00	2905,00

Samazinātu procentu ienākumu 581 eiro (2905x20%) iekļauj deklarācijas D daļā.

Ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz 640 eiro, to var iemaksāt budžetā trijās reizēs – līdz 23.jūnijam, 23.jūlijam un 23.augustam, iemaksājot katru reizi trešo daļu no šīs summas, ja gada kopējie ienākumi pārsniedz sociālo iemaksu objekta maksimālo apmēru (2024.gadā 78 100 eiro, 2025.gadā 105 300 eiro) – tad katru reizi var iemaksāt trešo daļu no aprēķinātās nodokļa summas - attiecīgi līdz 23.jūlijam, 23.augustam un 23.septembrim.

Nerezidenta samazinātu procentu ienākumu aprēķina un IIN iemaksā budžetā **aizdevējs** (ienākumu izmaksātājs), piemērojot 25,5 % nodokļa likmi. Ieturēto nodokli aizdevējs iemaksā budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23.datumā** un deklarē pārskatā⁷ ne vēlāk kā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **15.datumam**.

Samazinātu procentu ienākums atsevišķos gadījumos:

Ja ienākumam pielīdzina aizdevumu, tad samazinātu procentu ienākumam pielīdzina arī līgumā noteiktos, bet nesamaksātos procentus. Par šo ienākumu gūšanas (izmaksas) dienu uzskata:

- 6 mēneša pēdējā diena pēc aizdevuma līgumā noteiktā aizdevuma atmaksas termiņa

vai

- 66.mēneša pēdējā diena (no aizdevuma izsniegšanas dienas), ja aizdevuma līgumā noteiktais aizdevuma atmaksas termiņš pārsniedz 60 mēnešus.

Detalizētāka informācija par ienākumam pielīdzināmiem aizdevumiem pieejama metodiskajā materiālā ["Ienākumam pielīdzināmi aizdevumi"](#).

⁷ Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumu Nr.899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 4.pielikums

Samazinātu aizdevuma procentu ienākums

7.piemērs

Uzņēmuma valdes loceklim 2024.gada 1.janvārī ir izsniegts aizdevums 50 000 eiro apmērā, kuram noteikts atmaksas termiņš 2024.gada 31.decembris. Līgumā noteiktais aizdevuma procents ir 6 % gadā. Aizdevuma atmaksa un procentu maksājumi nav veikti. Nesamaksātie procenti par aizdevumu tiek pielīdzināti ienākumam (samazinātu procentu ienākums) 2025.gada 30.jūnijā.

Uzņēmums līdz 2026.gada 1.februārim iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai (rezidentam) izmaksātajām summām - deklarē ienākumu (samazinātu procentu ienākumu) 3000 eiro, norādot ienākumu veidu "Samazinātu aizdevuma procentu radītais ienākums" ar ienākuma veida kodu **"2055"**.

Uzņēmuma valdes loceklis iesniedz VID gada ienākumu deklarāciju 2026.gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam, deklarējot samazinātu procentu ienākumu un norādot to deklarācijas pielikumā D1 un deklarācijā D.

IIN pārskaita uz:

Saņēmējs	Valsts budžets (VID)., reģistrācijas Nr. 90000010008
Saņēmēja iestāde	Valsts kase, BIC kods TRELLV22
Konta numurs	LV33TREL1060000300000

4. Saistošie normatīvi akti

Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".

Ministru kabineta 2018.gada 30.oktobra noteikumi Nr.662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību".

Ministru kabineta 2017.gada 14.novembra noteikumi Nr.677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi".

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 07.07.2022.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 28.01.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Elektroniskās deklarēšanas sistēmas sadaļā "Sarakste ar VID"